

Atodiad 1

Gweithdrefnau ar gyfer ystyried a dyfarnu ynghylch cwynion Tegwch a Phreifatrwydd

Gweithdrefnau ar gyfer ystyried a dyfarnu ynghylch cwynion Tegwch a Phreifatrwydd

Dyddiad cyhoeddi:

1 Mehefin 2011

Gweithdrefnau ar gyfer ystyried a dyfarnu ynghylch cwynion Tegwch a Phreifatrwydd

Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r ddogfen hon yn amlinellu Gweithdrefnau Ofcom ar gyfer ystyried a dyfarnu ynghylch cwynion sy'n ymwneud â Thegwch a Phreifatrwydd mewn perthynas â rhaglenni¹ sy'n cael eu darlledu ar y teledu ac ar y radio a chydymffurfiad darlledwyr² â "chod tegwch" Ofcom dan adran 107 o Ddeddf Darlledu 1996 (fel y'i diwygiwyd)³ ("Deddf 1996") gweler y "fframwaith statudol" isod. Daw'r Gweithdrefnau hyn i rym ar 1 Mehefin 2011.⁴
- 1.2 Os bydd Ofcom yn credu ei bod yn angenrheidiol gwyrto oddi wrth y Gweithdrefnau hyn mewn unrhyw ffordd o sylwedd mewn achos penodol am resymau sy'n ymwneud â thegwch a/neu er mwyn i Ofcom ystyried cwyn yn briodol neu gynnal ymchwiliad, bydd yn ysgrifennu at y partion dan sylw ymlaen llaw yn nodi natur/graddfa ei wyriad oddi wrthynt, ei resymau dros wneud hynny a chan ofyn am ymateb y partion perthnasol. (Mae gweithdrefnau ar wahân yn berthnasol i ymchwilio i dorri safonau cynnwys ar gyfer radio a theledu, yn <http://stakeholders.ofcom.org.uk/broadcasting/guidance/complaints-sanctions/standards/>.)

Fframwaith statudol

- 1.3 Mae gan Ofcom ddyletswydd statudol dan adran 3 o Ddeddf Cyfathrebiadau 2003 ("Deddf 2003") i (ymysg pethau eraill) sicrhau bod safonau ar waith, ar gyfer pob gwasanaeth teledu a radio, sy'n rhoi digon o amddiffyniad i aelodau'r cyhoedd (a phob unigolyn arall) rhag cael eu trin yn annheg mewn rhaglenni sydd wedi'u cynnwys mewn gwasanaethau o'r fath neu darfu ar breifatrwydd yn ddiangen sy'n deillio o weithgareddau sy'n cael eu gwneud ar gyfer gwasanaethau o'r fath: adran 3(2)(f) o Ddeddf 2003⁵. Mae gan Ofcom ddyletswydd benodol debyg dan adran 107 o Ddeddf 1996 i lunio cod sy'n rhoi cyfarwyddyd ynghylch yr egwyddorion a'r arferion sydd i'w dilyn gan ddarlledwyr yng nghyswllt osgoi triniaeth annheg neu anghyfiawn⁶ mewn rhaglenni a tharfu ar breifatrwydd yn ddiangen mewn rhaglenni (neu mewn cysylltiad â chael deunyddiau sydd yn y rhaglenni). At ddibenion y ddyletswydd honno, mae Ofcom yn defnyddio'r darpariaethau yn Adrannau Saith

---

¹ Mae cyfeiriadau at "raglenni" yn y Gweithdrefnau hyn yn cynnwys hysbysebion, teledestun, is-deitlau ac unrhyw eitem sydd wedi'i chynnwys mewn gwasanaethau teledu a radio.

² Mae cyfeiriadau at "ddarlledwyr" yn y Gweithdrefnau hyn yn cyfeirio at unrhyw ddarlledwr sy'n cael ei drwyddedu a/neu ei reoleiddio gan Ofcom

³ Diwygiwyd Deddf Darlledu 1996 gan Ddeddf Cyfathrebiadau 2003.

⁴ Gellir adolygu a diwygio'r Gweithdrefnau sydd yn y ddogfen hon, ac unrhyw ganllawiau cysylltiedig, unrhyw bryd. Bydd unrhyw ddiwygiad mawr yn destun ymgynghoriad ymlaen llaw.

⁵ Drwy rinwedd adran 3(4)(g) o Ddeddf 2003, rhaid i Ofcom hefyd ystyried yr angen i sicrhau bod y safonau mewn perthynas â chynnwys deunyddiau sy'n achosi tramgwydd a niwed yn cael eu defnyddio yn y ffordd orau i warantu lefel briodol o ryddid mynegiant.

⁶ Caiff triniaeth anghyfiawn neu annheg ei diffinio gan adran 130 o Ddeddf 1996 fel triniaeth sy'n anghyfiawn neu'n annheg oherwydd y ffordd cafodd deunyddiau mewn rhaglen eu dewis neu eu trefnu.

("Tegwch") ac Wyth ("Preifatrwydd") Cod Darlledu Ofcom ("y Cod Darlledu")⁷ ac mae darlledwyr yn rhwym wrth delerau amodau eu trwydded i lynu wrth ddarpariaethau'r Cod Darlledu wrth ddarparu eu gwasanaethau ac mewn perthynas â rhaglenni sy'n cael eu cynnwys yn eu gwasanaethau.

- 1.4 Dan adran 110 o Ddeddf 1996 (ac yn amodol ar ddarpariaethau eraill Rhan 5 o Ddeddf 1996) mae gan Ofcom hefyd ddyletswydd benodol i ystyried ac i ddyfarnu ar gwynion ynghylch triniaeth anghyfiawn neu annheg mewn rhaglenni neu darfu ar breifatrwydd yn ddiangen mewn rhaglenni (neu mewn perthynas â chael deunyddiau sydd wedi'u cynnwys ynddynt). (Cyfeirir at y rhain gyda'i gilydd isod fel "Cwynion Tegwch a/neu Breifatrwydd"). Mae Adrannau 111 i 130 o Ddeddf 1996 yn darparu ar gyfer rhai meini prawf statudol penodol y mae'n rhaid eu diwallu cyn i Ofcom allu bwrw ymlaen i ystyried cwynion ynghylch Tegwch a/neu Breifatrwydd, yn ogystal â gweithdrefnau penodol sydd i'w dilyn gan Ofcom, y rheini sy'n cwyno a darlledwyr.
- 1.5 Serch hynny, mewn amgylchiadau eithriadol, pan fydd Ofcom yn credu ei bod yn angenrheidiol er mwyn cyflawni ei ddyletswydd gyffredinol (dan adran 3(2)(f) o Ddeddf 2003) i sicrhau gweithredu safonau sy'n rhoi amddiffyniad digonol i aelodau'r cyhoedd (a phob unigolyn arall) rhag cael eu trin yn annheg mewn rhaglenni a tharfu ar breifatrwydd yn ddiangen, gall Ofcom ystyried materion tegwch neu breifatrwydd os nad oes cwyn gan "y sawl yr effeithir arno" (gweler paragraff 1.6 a'r blwch testun "Penderfyniad Ystyriaeth" isod). Yn yr amgylchiadau eithriadol hynny, byddai Ofcom yn datgan ymlaen llaw y gweithdrefnau mae'n bwriadu eu dilyn ac yn rhoi cyfle i'r partïon perthnasol ymateb yn briodol.⁸ Byddai'r gweithdrefnau'n debyg i'r rhain ond yn cael eu haddasu fel sy'n briodol er mwyn sicrhau eu bod yn deg yn yr amgylchiadau penodol.

---

⁷ <http://stakeholders.ofcom.org.uk/broadcasting/broadcast-codes/broadcast-code/>

⁸ Fel y bydd Ofcom yn ei wneud, er enghraifft, mewn perthynas â chwynion sy'n cael eu gwneud i'r Pwyllgor Etholiadau.

Gweithdrefnau

Cwyno: pwy sy'n cael cwyno

- 1.6 Mae modd i unigolyn neu gorff o bobl (p'un ai ydynt yn gorfforedig ai peidio) wneud cwynion Tegwch a/neu Breifatrwydd. Serch hynny, fel rheol, mae gan Ofcom ddyletswydd i beidio ag ystyried cwyn o'r fath oni bai ei bod yn cael ei gwneud gan "y sawl yr effeithir arno" neu gan rywun sydd wedi'i awdurdodi ganddo neu ganddi i wneud y gŵyn ar ei ran neu ei rhan: i gael rhagor o fanylion ynghylch pwy sy'n cael cwyno, darllenwch y blwch testun "Penderfyniadau Ystyriaeth" isod.
- 1.7 Er mwyn datrys materion yn brydlon, mae Ofcom o'r farn y dylai'r rheini sy'n cwyno ddilyn gweithdrefn cwyno'r darlledwr ei hun cyn cwyno wrth Ofcom. Mae manylion cyswllt pob darlledwr radio a theledu ar gael ar wefan Ofcom yn <http://licensing.ofcom.org.uk/tv-broadcast-licences/current-licensees/>, <http://licensing.ofcom.org.uk/radio-broadcast-licensing/>. Os na fydd y sawl sy'n cwyno yn fodlon ar ymateb y darlledwr i'w cwyn, mae modd cyflwyno'r gŵyn i Ofcom. Serch hynny, mae modd hefyd cyflwyno cwynion yn uniongyrchol i Ofcom yn y lle cyntaf: darllenwch baragraffau 1.10 i 1.13 i gael gweld y terfynau amser ar gyfer cyflwyno cwyn.

Ffurf y gŵyn a'r wybodaeth i'w darparu

- 1.8 Rhaid cyflwyno cwynion Tegwch a/neu Breifatrwydd i Ofcom yn ysgrifenedig. Fel rheol bydd Ofcom yn ystyried cwynion o'r fath dim ond os ydynt wedi cael eu cyflwyno drwy lenwi ffurflen Cwyn Tegwch a Phreifatrwydd Ofcom. (Mae'r ffurflen hon ar gael ar wefan Ofcom yn <http://www.ofcom.org.uk/complain/progs/specific/?itemid=353159> neu drwy gysylltu ag: Ofcom, Riverside House, 2a Southwark Bridge Road, Llundain SE1 9HA, Rhif Ffôn 0300 123 3333 neu 020 7981 3040).
- 1.9 Dylai pob cwyn gynnwys:
- enw/teitl y rhaglen mae'r gŵyn yn berthnasol iddi;
  - dyddiad ac amser y rhaglen;
  - sianel darlledu'r rhaglen;
  - statws y sawl sy'n cwyno (hy ai'r "sawl yr effeithiwyd arno" yw'r sawl sy'n cwyno neu rywun sydd wedi'i awdurdodi gan y "sawl yr effeithiwyd arno" i gwyno ar ei ran: darllenwch y blwch tesun "Penderfyniad Ystyriaeth" isod);
  - natur y gŵyn a (phan fo'n bosibl) rhannau penodol y rhaglen mae'r gŵyn yn berthnasol iddynt;
  - manylion cyswllt llawn y sawl sy'n cwyno (gan gynnwys cyfeiriad e-bost pan fo'n briodol);
  - a yw'r sawl sy'n cwyno (ac, os felly, pryd) wedi cyflwyno cwyn i'r darlledwr dan sylw (a manylion hynny); ac
  - unrhyw ddeunyddiau neu dystiolaeth ategol mae'r sawl sy'n cwyno'n credu sy'n berthnasol i sylwedd y gŵyn a/neu eu sefyllfa i gwyno.

Mae'n bwysig iawn bod y sawl sy'n cwyno'n darparu cymaint â phosibl o'r manylion hyn wrth gwyno. Gall methu darparu'r manylion hyn rwystro Ofcom rhag dynodi'r rhaglen o fewn cyfnod rhesymol ac fe allai olygu oedi neu atal Ofcom rhag gallu ystyried y gŵyn.

Cyfyngiadau amser ar gwyno

- 1.10 Caiff Ofcom wrthod ystyried cwyn Tegwch a/neu Breifatrwydd os yw'n ymddangos na chafodd ei gwneud o fewn cyfnod rhesymol ar ôl y tro diwethaf i'r rhaglen berthnasol gael ei darlledu: adran 111(5) o Ddeddf 1996. Yn unol â hynny, dylai'r rheini sy'n cwyno gyflwyno eu cwyn i Ofcom cyn pen 20 diwrnod gwaith ar ôl i'r rhaglen berthnasol gael ei darlledu. Fel rheol, ni fydd Ofcom yn derbyn cwyn sy'n cael ei chyflwyno ar ôl y dyddiad cau hwn.
- 1.11 Pan fydd cwyn yn cael ei chyflwyno dros 20 diwrnod gwaith ar ôl y darllediad, dylai'r rheini sy'n cwyno egluro pam na chafodd y gŵyn ei chyflwyno'n gynharach. Bydd Ofcom wedyn yn pwyso ac yn mesur yr holl ffactorau perthnasol (gan gynnwys esboniad y sawl sy'n cwyno dros yr oedi cyn cyflwyno'r gŵyn) a phenderfynu a yw'n briodol iddo ystyried y gŵyn er gwaethaf yr oedi cyn ei chyflwyno.
- 1.12 Pan fydd y sawl sy'n cwyno eisoes wedi cwyno'n uniongyrchol wrth y darlledwr, dylai'r sawl sy'n cwyno aros i gael gweld a yw'n fodlon ar ymateb y darlledwr (yn unol â gweithdrefn cwyno'r darlledwr ei hun) cyn ei chyfeirio at Ofcom.⁹ Os nad yw'n fodlon, dylai'r sawl sy'n cwyno gyfeirio'r gŵyn at Ofcom (ynghyd ag ymateb y darlledwr) cyn gynted ag sy'n bosibl, ac yn sicr cyn pen 20 diwrnod gwaith o ymateb neu benderfyniad terfynol y darlledwr perthnasol dan ei weithdrefnau ef. Os nad yw'r sawl sy'n cwyno wedi cael ymateb na phenderfyniad i'w gŵyn gan y darlledwr, dylai'r sawl sy'n cwyno ei chyflwyno i Ofcom cyn pen 20 diwrnod gwaith o'r adeg y byddai wedi bod yn rhesymol iddo neu iddi ddisgwyl ymateb neu benderfyniad gan y darlledwr dan ei weithdrefnau ef.
- 1.13 Pan fydd y sawl sy'n cwyno'n cwyno wrth y darlledwr ac wrth Ofcom ar yr un pryd, fel rheol, ni fydd Ofcom yn symud ymlaen i ystyried y gŵyn nes i'r darlledwr gael cyfle yn gyntaf i ddatrys y gŵyn ei hun dan ei weithdrefnau ef. Mewn achos o'r fath, dylai'r sawl sy'n cwyno roi gwybod i Ofcom pan fydd wedi cael ymateb neu benderfyniad y darlledwr, a chadarnhau a yw'n dymuno bwrw ymlaen a'r gŵyn ai peidio. (Bydd amser yn dechrau rhedeg o ddyddiad ymateb/penderfyniad y darlledwr fel y nodir ym mharagraff 1.12 uchod).
- 1.14 Mewn achosion pan fydd cwyn yn cael ei chyflwyno dan weithdrefnau cwynion y darlledwr ei hun, bydd Ofcom yn disgwyl i'r darlledwr gadw'r recordiadau perthnasol, ac unrhyw ddeunyddiau perthnasol, am nifer y diwrnodau sy'n ofynnol yn ôl statud¹⁰ ond gan redeg o'r dyddiad y byddai'n rhesymol i'r darlledwr ddisgwyl bod y sawl sy'n cwyno wedi cael penderfyniad terfynol y darlledwr.

---

⁹ Dylai darlledwyr gofio bod gofyn iddynt sicrhau bod swyddogaethau Ofcom mewn perthynas â chwynion ynghylch Tegwch a/neu Breifatrwydd yn cael eu dwyn at sylw'r cyhoedd. (Mae'r rhain yn cynnwys swyddogaethau sy'n galluogi'r rheini sy'n cwyno i ofyn i Ofcom ystyried cwynion pan fyddant yn anfodlon ar ystyriaeth y darlledwr o'r gŵyn. Ymysg pethau eraill, mae Ofcom yn credu y dylai darlledwyr egluro wrth y rheini sy'n cwyno y cyfyngiadau amser sy'n berthnasol ar gyfer mynd ar drywydd cwynion gydag Ofcom).

¹⁰ Dyma'r gofynion statudol, a ddaw o adran 117 o Ddeddf 1996, ac adran 334 o Ddeddf 2003: Rhaid i ddarlledwyr gadw recordiadau o raglenni radio am 42 diwrnod ar ôl y darllediad. Rhaid cadw

Asesu a ddylid ystyried cwyn

- 1.15 Pan fydd cwyn yn cyrraedd Ofcom bydd yn anfon copi ohoni ymlaen at y darlledwr ac yn gofyn iddo ddarparu recordiad o'r rhaglen cyn pen pum niwrnod gwaith.¹¹ Ar y cam hwn, nid yw'n briodol i ddarlledwyr ddarparu ymatebion ysgrifenedig ar sylwedd y gŵyn.
- 1.16 Os bydd Ofcom yn credu bod angen rhagor o wybodaeth arno gan y sawl sy'n cwyno ar y cam hwn (er enghraifft, am eu statws i wneud cwyn ar eu pen eu hunain neu ar ran rhywun arall, neu am sylwedd eu cwyn), bydd yn ysgrifennu at y sawl sy'n cwyno yn gofyn am wybodaeth o'r fath a bydd hefyd yn ei darparu i'r darlledwr.
- 1.17 Bydd Ofcom wedyn yn penderfynu a fydd yn ystyried y gŵyn. "Penderfyniad Ystyriaeth" yw'r enw ar y penderfyniad hwn.
- 1.18 Nod Ofcom yw asesu a phenderfynu a yw am ystyried cwyn ai peidio cyn pen 25 diwrnod gwaith o dderbyn y gŵyn ac unrhyw wybodaeth bellach y gofynnir amdani gan y sawl sy'n cwyno (fel y nodir ym mharagraff 1.16).

Penderfyniadau Ystyriaeth

Fel yr eglurir uchod, mae cwynion Tegwch a/neu Breifatrwydd yn gwynion am driniaeth annheg neu anghyfiawn mewn rhaglenni neu am darfu'n ddiangen ar breifatrwydd mewn rhaglenni (neu yng nghyswllt cael y deunyddiau sydd ynddynt).

Mae modd i unigolyn neu gorff o bobl (p'un ai ydynt yn gorfforedig ai peidio) wneud y cwynion hyn. Serch hynny, fel rheol, ni fydd Ofcom yn ystyried cwyn o'r fath oni bai ei bod yn cael ei gwneud gan "y sawl yr effeithir arno" neu gan rywun sydd wedi'i awdurdodi gan "y sawl yr effeithir arno" i wneud y gŵyn ar ei ran neu ei rhan: adran 111(1) o Ddeddf 1996¹².

Mae'r "Sawl yr Effeithir Arno" yn derm statudol a ddiffinnir gan adran 130 o Ddeddf 1996.

Mewn perthynas â chwyn Tegwch hy cwyn am driniaeth anghyfiawn neu annheg mewn rhaglen, mae'r "sawl yr effeithir arno" yn golygu:

- cyfranogwr yn y rhaglen dan sylw a gafodd ei drin neu ei thrin yn y

---

recordiadau o raglenni teledu am 60 diwrnod ac eithrio yn achos BBC1, BBC2, ITV1, Channel 4, Channel 5 ac S4C, sy'n gorfod cadw recordiadau am 90 diwrnod.

¹¹ Mae'n amod o bob trwydded darlledu ei bod yn rhaid i'r sawl sy'n dal y drwydded wneud a chadw copi o recordiad o'i holl raglenni am gyfnod penodol o ddiwrnodau ar ôl darlledu, a rhaid rhoi recordiadau i Ofcom yn dilyn ei gais yn "ddiymdroi".

¹² Mae eithriadau'n berthnasol i hyn. Pan fydd "y sawl yr effeithir arno" yn unigolyn sydd wedi marw, mae modd i'w gynrychiolydd personol, aelod o deulu'r sawl yr effeithir arno, neu unigolyn neu gorff arall sydd â chysylltiad agos ag ef neu hi (yn gyflogwyr, neu'n gorff yr oedd yn aelod ohono ar yr adeg y bu farw, neu mewn unrhyw ffordd arall), gyflwyno cwyn Tegwch a/neu Breifatrwydd ar ei ran. Yn yr un modd, pan fydd "y sawl yr effeithir arno" yn unigolyn sydd am unrhyw reswm yn methu cwyno ei hun ac yn methu awdurdodi rhywun arall i wneud hynny ar ei ran, mae modd i aelod o deulu'r "sawl yr effeithir arno" gwyno, neu unrhyw unigolyn neu gorff arall sydd â chysylltiad agos ag ef (yn gyflogwr, neu'n gorff y mae'n aelod ohono, neu mewn unrhyw ffordd arall): gweler adran 111(2)a(3). (Bydd hyn yn briodol os na all "y sawl yr effeithir arno" roi ei awdurdod oherwydd, er enghraifft, ei fod dan 16 oed).

ffordd honno (mae "cyfranogwr" yn golygu rhywun a oedd yn ymddangos, neu y cafodd eu llais ei glywed, yn y rhaglen); neu

- unigolyn, boed yn gyfranogwr ai peidio, a oedd â budd uniongyrchol ym mhwnoc y driniaeth honno.

Mewn perthynas â chwyn Preifatrwydd, hy cwyn am darfu'n ddiangen ar breifatrwydd mewn rhaglen/rhaglenni, neu yng nghyswllt cael gafael ar ddeunyddiau wedi'u cynnwys mewn rhaglen/rhaglenni, mae'r "sawl yr effeithir arno" yn golygu rhywun y tarfydd ar eu preifatrwydd.

Mae Deddf 1996 wedyn yn gosod nifer o feini prawf statudol eraill y mae'n rhaid eu bodloni cyn i Ofcom allu ystyried neu symud ymlaen i ystyried cwyn Tegwch a/neu Breifatrwydd. Yn benodol, mae gan Ofcom ddyletswydd i beidio ag ystyried cwyn os yw'n ymddangos i Ofcom:

- bod tesun y gŵyn yn desun achos mewn llys barn yn y DU; neu
- bod testun y gŵyn yn fater y mae gan y sawl sy'n cwyno neu'r sawl yr effeithir arno iawn drwy achos mewn llys barn yn y DU, ac yn yr amgylchiadau penodol nid yw'n briodol i Ofcom ystyried cwyn yn ei gylch; neu
- mae'r gŵyn yn wamal; neu
- am unrhyw reswm arall mae'n amhriodol i Ofcom ystyried neu fwrw ymlaen i ystyried y gŵyn.

(Os daw unrhyw un o'r materion uchod yn amlwg i Ofcom wrth iddo ystyried cwyn, caiff roi'r gorau i fwrw ymlaen i ystyried y gŵyn).

1.19 Bydd y sawl sy'n cwyno a'r darlledwr yn cael copi o Benderfyniad Ystyriaeth Ofcom yn datgan a fydd Ofcom (ac i ba raddau) yn bwrw ymlaen i ystyried y gŵyn¹³: gweler paragraff 1.21 isod.

1.20 Ni fydd yr holl gwynion (na rhannau o gwynion) a geir yn dod dan gylch gwaith Tegwch a Phreifatrwydd Ofcom. Os bydd Ofcom yn credu bod y gŵyn yn codi materion eraill (nad ydynt yn ymwneud â Thegwch a Phreifatrwydd) sy'n dod gylch gwaith ehangach Ofcom, bydd y gŵyn yn cael ei throsglwyddo i adran briodol o Ofcom i'w hasesu. (Er enghraifft, os bydd cwyn yn cael ei gwneud mewn perthynas â safonau cynnwys cyffredinol dan adran 319 o Ddeddf 2003, bydd "Gweithdrefnau Ofcom ar gyfer ymchwilio i dorri safonau cynnwys ar gyfer teledu a radio" yn berthnasol. Mae'r rhain ar gael ar wefan Ofcom yn: <http://stakeholders.ofcom.org.uk/broadcasting/guidance/complaints-sanctions/standards/>).

---

¹³ Bydd manylion pob rhaglen sy'n destun ymchwiliad (hy os yw cwyn Tegwch a/neu Breifatrwydd wedi cael ei hystyried), yn cael eu cyhoeddi ar wefan Ofcom yn <http://stakeholders.ofcom.org.uk/enforcement/audience-complaints/>

Sylwadau

- 1.21 Ni fydd yr holl gwynion (na rhannau o gwynion) a geir yn dod dan gylch gwaith Os bydd Ofcom yn ystyried cwyn, yna ar yr un pryd ag y bydd yn darparu'r Penderfyniad Ystyriaeth i'r darlledwr perthnasol (dan baragraff 1.19 uchod), bydd Ofcom hefyd yn gofyn i'r darlledwr ddarparu datganiad i ymateb i'r gŵyn cyn pen 20 diwrnod gwaith. Wrth wneud hynny, bydd Ofcom yn nodi'r darpariaethau yn y Cod Darlledu sydd, yn ei farn ef, yn berthnasol i'w ystyriaethau dilynol o'r gŵyn, ac yn gofyn am sylwadau gan y darlledwr ar y sail honno. Caiff Ofcom hefyd wneud cais i'r darlledwr ddarparu trawsgrifiad o'r rhaglen berthnasol, ynghyd ag unrhyw ddogfennau neu ddeunyddiau perthnasol eraill.
- 1.22 Ar ôl derbyn datganiad/sylwadau'r darlledwr, bydd Ofcom yn rhoi copi i'r sawl sy'n cwyno.

Paratoi safbwynt rhagarweiniol Ofcom

- 1.23 Bydd Ofcom wedyn yn paratoi "safbwynt rhagarweiniol" ar sylwedd y gŵyn. Dim ond dros dro yw'r safbwynt rhagarweiniol hwn a gallai newid yng ngoleuni sylwadau/deunyddiau dilynol a fydd yn cael eu darparu gan y sawl sy'n cwyno a'r darlledwr.¹⁴ gweler paragraffau 1.24 ac 1.25 isod. Bydd aelodau o Fwrdd Cynnwys Ofcom yn cael yr holl safbwyntiau rhagarweiniol cyn iddynt gael eu rhoi i'r sawl sy'n cwyno ac i'r darlledwr.¹⁵ Bydd y safbwynt rhagarweiniol yn cynnwys:
- crynodeb o'r gŵyn sy'n cael ei hystyried (neu rannau penodol o'r gŵyn sydd wedi cael eu hystyried) fel y nodir yn y Penderfyniad Ystyriaeth perthnasol;
  - crynodeb o ddarnau perthnasol y rhaglen(ni) y mae'r gŵyn yn berthnasol iddynt;
  - darpariaethau penodol y Cod Darlledu y mae Ofcom yn credu sy'n berthnasol i'r gŵyn sy'n cael ei hystyried;
  - crynodeb o ddatganiad y darlledwr o sylwadau mewn ymateb; ac
  - asesiad rhagarweiniol Ofcom ynghylch a gafodd unrhyw rai o'r darpariaethau hynny eu torri a'r rhesymau dros yr asesiad hwnnw.
- 1.24 Bydd Ofcom wedyn yn darparu'r safbwynt rhagarweiniol ynghylch y gŵyn ac yn gofyn am sylwadau cyn pen 10 diwrnod gwaith. Ar ôl cael unrhyw sylwadau gan y sawl sy'n cwyno, bydd Ofcom yn rhoi'r safbwynt rhagarweiniol a'r sylwadau hynny i'r darlledwr, ac yn gofyn am ei sylwadau cyn pen 10 diwrnod gwaith. Mewn rhai amgylchiadau, gall Ofcom benderfynu ei bod yn briodol, yn deg ac yn angenrheidiol cynnal gwrandawriad cyn dod i benderfyniad (gweler y blwch "Gwrandawriadau" isod). Pan fydd yn gwneud hynny, bydd Ofcom yn paratoi ei safbwynt rhagarweiniol ar ôl iddo gynnal y gwrandawriad.

---

¹⁴ gan gynnwys unrhyw drydydd parti perthnasol (gweler y blwch testun "Sylwadau gan drydydd parti" isod).

¹⁵ Mae'r Bwrdd Cynnwys yn bwyllgor o'r Prif Fwrdd a sefydlwyd gan Ddeddf Cyfathrebiadau 2003. Mae'n cynnwys aelodau sydd â phrofiad helaeth o ddarlledu. Gweler

<http://www.ofcom.org.uk/about/how-ofcom-is-run/content-board/functions-and-role/>

- 1.25 Ar ôl i Ofcom gael ac ystyried sylwadau'r darlledwr a'r sawl sy'n cwyno, neu unrhyw sylwadau gan drydydd partïon perthnasol (gweler y testun perthnasol isod) am ei safbwynt rhagarweiniol, bydd yn gwneud ei Ddyfarniad terfynol. Os bydd Ofcom yn credu bod angen cael rhagor o wybodaeth gan y naill barti¹⁶ i wneud yn siŵr ei fod yn gallu dyfarnu'n deg ac yn briodol ynghylch y gŵyn (er enghraifft, os oes anghydfod sylweddol am ffeithiau rhwng y sawl sy'n cwyno a'r darlledwr), gall Ofcom ofyn am ragor o wybodaeth o'r fath.
- 1.26 Nod Ofcom yw cwblhau'r ystyriaeth a'r dyfarniad ynghylch cwynion Tegwch a Phreifatrwydd cyn pen 90 diwrnod gwaith o ystyried y gŵyn.

Gwrandawiadau

Bydd cwynion Tegwch a/neu Breifatrwydd sy'n cael eu gwneud i Ofcom yn cael eu hystyried naill ai mewn gwrandawriad, neu os bydd Ofcom yn meddwl bod hynny'n addas, heb wrandawriad. Fel rheol bydd Ofcom yn cynnal gwrandawriad llafar os yw'n ystyried bod angen un i sicrhau bod modd iddo ddyfarnu'n deg ac yn briodol ynghylch y gŵyn. Er enghraifft, os oes anghydfod sylweddol o ran ffeithiau rhwng y sawl sy'n cwyno a'r darlledwr. Fel rheol, bydd Ofcom yn rhoi o leiaf 15 diwrnod gwaith o rybudd o ddyddiad y gwrandawriad i'r partïon. Gellir cynnal gwrandawiadau yng Nghymru, Lloegr, Gogledd Iwerddon neu'r Alban fel sy'n briodol.

Caiff gwrandawiadau eu cynnal yn breifat a bydd pob un o'r unigolion canlynol yn cael cyfle i fod yn bresennol i roi sylwadau llafar:

- (a) y sawl sy'n cwyno;
- (b) y darlledwr perthnasol;
- (c) y gwneuthurwr rhaglenni sy'n gyfrifol am wneud y rhaglen y mae'r gŵyn yn ei chylch (os yw'n wahanol i'r darlledwr perthnasol); ac
- (d) unrhyw un arall mae Ofcom yn credu a allai helpu yn y gwrandawriad.

Caiff pob un o'r partïon ddod ag unrhyw un arall i'r gwrandawriad (fel rheol hyd at dri unigolyn arall). Dylid rhoi eu henwau, eu cysylltiad â'r achos a disgrifiad o'r swyddogaeth maent yn bwriadu ei chyflawni yn y gwrandawriad i Ofcom, o leiaf bum niwrnod gwaith cyn y gwrandawriad. Rhaid i Ofcom hefyd gael gwybod os bydd unrhyw un sy'n dod i wrandawriad dan 16 oed.

Bydd y weithdrefn yn y gwrandawriad yn ôl disgrisiwn Ofcom. Bydd Ofcom yn ysgrifennu at y partïon cyn unrhyw wrandawriad i nodi beth fydd y weithdrefn.¹⁷

---

¹⁶ neu drydydd parti perthnasol.

¹⁷ Ynghyd â manylion pwy fydd yn bresennol o Ofcom, gan gynnwys unrhyw Aelodau Anweithredol o Fwrdd Cynnwys Ofcom.

Cyflwyno deunyddiau/sylwadau yn hwyr

- 1.27 Dylai partïon ddim ond cyflwyno sylwadau a deunyddiau/tystiolaeth berthnasol i Ofcom pan ofynnir iddynt wneud hynny ar y camau priodol o'r Gweithdrefnau hyn. Fel rheol ni fydd Ofcom yn derbyn unrhyw sylwadau neu ddeunyddiau a gyflwynir ar ôl iddo symud ymlaen i ddrafftio ei Ddyfarniad terfynol (gweler paragraff 1.29 isod).
- 1.28 Ofcom fydd yn penderfynu a fydd deunyddiau o'r fath yn cael eu caniatáu. Os bydd deunyddiau nas gofynnwyd amdanynt yn cael eu caniatáu, byddant yn cael eu darparu i'r parti arall a fydd wedyn yn cael cyfle i gyflwyno sylwadau arnynt.

Sylwadau gan drydydd partïon

Mae Ofcom yn cydnabod efallai fod pobl/cyrff y gallai canlyniad ystyriaeth a dyfarniad Ofcom ynghylch cwyn effeithio arnynt yn uniongyrchol, gan fod ganddynt o bosibl fuddiannau sy'n annibynnol ar ddarlledwr perthnasol y rhaglen honno (er enghraifft, cyflwynwyr, cynhyrchwyr a/neu gwneuthurwyr rhaglenni annibynnol). Pryd bynnag y bo'n bosibl, dylai darlledwyr geisio ystyried a chynnwys sylwadau pobl/cyrff o'r fath yn eu cyflwyniadau er mwyn ymateb i gŵyn a chadarnhau eu bod wedi gwneud hynny wrth Ofcom.

Fodd bynnag, gall pobl/cyrff o'r fath gyflwyno sylwadau ar eu rhan eu hunain yn uniongyrchol i Ofcom mewn perthynas â chwyn y bydd Ofcom yn bwrw ymlaen i ymchwilio iddi. Mewn achos o'r fath, dylai pobl geisio cyflwyno sylwadau i Ofcom cyn gynted ag sy'n bosibl mewn ymchwiliad i gŵyn, gan nodi a yw/i ba raddau y mae eu sylwadau yn wahanol i sylwadau'r darlledwr. Bydd Ofcom yn ystyried y sylwadau hynny fel sy'n briodol ac yn cynnwys y bobl/cyrff hynny yn ei broses penderfynu dan y Gweithdrefnau hyn.

Cyhoeddi Dyfarniad

- 1.29 Ar ôl i Ofcom gasglu ac ystyried y dystiolaeth berthnasol a'r sylwadau (ysgrifenedig/llafar) a gyflwynwyd gan y partïon, bydd Ofcom yn cwblhau ei ystyriaeth o gŵyn drwy ddrafftio Dyfarniad Terfynol a fydd yn nodi a fydd y gŵyn yn cael ei chynnal, ddim yn cael ei chynnal, neu'n cael ei chynnal yn rhannol.¹⁸
- 1.30 Cyn cyhoeddi ei Ddyfarniad terfynol, bydd Ofcom yn rhoi copi drafft o'r Dyfarniad, a fydd dan embargo caeth, i'r sawl sy'n cwyno ac i'r darlledwr, dim ond er mwyn cywiro unrhyw wallau ffeithiol. Bydd y darlledwr a'r sawl sy'n cwyno wedyn yn cael 48 awr i ymateb gyda'r cyfryw gywiriadau, ac ar ôl hynny bydd Ofcom yn cyhoeddi'r Dyfarniad.
- 1.31 Bydd y dyfarniadau'n cael eu cyhoeddi ar Fwletin Darlledu Ofcom ar ei wefan yn <http://stakeholders.ofcom.org.uk/enforcement/broadcast-bulletins/>
- 1.32 Os caiff cwyn ei chynnal neu ei chynnal yn rhannol, caiff Ofcom gyfarwyddo'r darlledwr i ddarlledu crynodeb o'i Ddyfarniad. Fel rheol, bydd Ofcom yn gwneud cyfarwyddyd o'r fath pan fydd adrannau Tegwch a/neu Breifatrwydd Cod Darlledu

---

¹⁸ Bydd aelodau o Fwrdd Cynnwys Ofcom yn cael yr holl Ddyfarniadau cyn iddynt gael eu rhoi i'r sawl sy'n cwyno ac i'r darlledwr.

Ofcom wedi cael eu torri sydd wedi arwain at fuddiannau cyfreithlon rhywun sy'n cwyno yn cael eu difrodi'n ddifrifol ac sy'n galw am gyhoeddi sy'n fwy na'r hyn a gyhoeddir ym Mwletin Darlledu Ofcom.¹⁹ Bydd unrhyw benderfyniad i gyfarwyddo yn adlewyrchu dyletswyddau Ofcom i fod yn gymesur, yn gyson ac wedi'i dargedu'n iawn dim ond at achosion y mae Ofcom yn credu sy'n cyfiawnhau gweithredu.

Peidio â Datgelu

- 1.33 Yn amodol ar unrhyw rwymedigaethau perthnasol, mae'n rhan hanfodol o gyfarwydd prosesau Ofcom a'i allu i ddyfarnu'n deg, bod y partiion dan sylw, y sawl sy'n cwyno a'r darlledwr, yn dilyn yr holl reolau a gweithdrefnau sydd wedi'u cyhoeddi gan Ofcom. Mae'r rhain yn mynnu, er enghraifft, na ddylai partiion cwyn ddatgelu unrhyw ohebiaeth, dogfennau na deunyddiau eraill sy'n ymwneud â'r gŵyn²⁰ yn ystod yr ymchwiliad (gweler y blwch testun isod). Nid yw'r gofyniad hwn o beidio â datgelu yn cyfyngu ar yr hyn y gall Ofcom ei gyhoeddi yn ei benderfyniad ar ddiwedd yr ymchwiliad.

Peidio â Datgelu

Oni nodir yn wahanol caiff partiion (y rheini sy'n cwyno, darlledwyr, Ofcom ac unrhyw drydydd partiion perthnasol) gyhoeddi'r ffaith bod cwyn wedi cael ei gwneud neu fod Ofcom wrthi'n ymchwilio i achos. Mae modd iddynt hefyd ddefnyddio gwybodaeth sydd eisoes ar gael yn gyhoeddus.

Serch hynny, mae pob parti yn rhwym wrth y gofyniad o beidio â datgelu mewn perthynas â'r holl ddeunyddiau eraill a gyflwynir a'r cyfathrebu/gohebu fydd yn digwydd mewn perthynas â'r gŵyn neu'r achos.²¹ Cyn penderfyniad terfynol Ofcom, bydd y darlledwr neu drydydd parti yn cael datgelu pwy yw'r sawl sy'n cwyno dim ond i'r rheini sydd â budd uniongyrchol yn y mater y mae'r gŵyn yn ei gylch. Ar ben hynny, ar ôl ystyried cwyn, ni ddylai unrhyw barti gymryd unrhyw gamau a allai – boed hynny'n fwriadol ai peidio – beryglu, neu beri risg o beryglu, penderfyniad teg ar y mater gan Ofcom neu a allai fel arall, ym marn Ofcom, olygu camddefnyddio proses.

Gall methu â dilyn y gofynion hyn olygu bod Ofcom yn rhoi'r gorau i ystyried sylwadau'r parti.

¹⁹ Ond efallai y bydd Ofcom hefyd yn rhoi cyfarwyddyd o'r fath mewn achosion eraill y mae'n credu bod cyhoeddi yn ychwanegol at gyhoeddi ym Mwletin Darlledu Ofcom yn briodol.

²⁰ Mae'n rhaid i Ofcom gyflawni dyletswyddau statudol amrywiol sy'n ymwneud â datgelu gwybodaeth (er enghraifft, dan Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 a Rheoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004). Nid yw rhwymedigaethau o'r fath yn caniatáu i Ofcom ddefnyddio eithriadau yn ôl ei fymppy. Efallai y bydd yn rhaid i Ofcom ddatgelu gwybodaeth a roddir iddo fel rhan o gŵyn er mwyn diwallu dyletswyddau o'r fath, ac nid oes dim yn y Gweithdrefnau hyn sy'n gallu atal Ofcom rhag gwneud hynny.

²¹ Caiff Ofcom ddal deunyddiau yn ôl os yw'n credu eu bod yn gyfrinachol, yn sensitif i'r farchnad neu â baint gyfreithiol, neu eu bod dan unrhyw ddyletswyddau cyfreithiol eraill, i'w diogelu rhag cael eu datgelu. Mewn achosion o'r fath, bydd y darlledwr yn cael gwybod bod deunyddiau perthnasol wedi cael eu dal yn ôl, ac yn cael y rhesymau dros hynny.

Cyfyngiadau amser

- 1.34 Dylai'r rheini sy'n cwyno a'r darlledwyr gofio'r cyfyngiadau amser a bennir yn y Gweithdrefnau hyn. Serch hynny, efallai fod Ofcom yn credu ei bod yn briodol (er budd tegwch a/neu er mwyn ystyried cwyn yn iawn) diwygio neu addasu'r cyfyngiadau amser a nodir yn y Gweithdrefnau hyn mewn achos penodol. Dylai unrhyw un sy'n cwyno neu unrhyw ddarlledwr y mae eisiau rhagor o amser arno roi esboniad ysgrifenedig i Ofcom ynghylch pam ei fod yn credu bod hynny'n briodol. Bydd Ofcom wedyn yn penderfynu a yw estyniad yn briodol ac yn rhoi gwybod i'r parti/partion eraill yn unol â hynny.

Sancsiynau

- 1.35 Yng ngoleuni ei ddyfarniad ynghylch cwyn Tegwch a/neu Breifatrwydd, gall Ofcom gredu bod cyfiawnhad dros ystyried sancsiwn statudol yn erbyn y darlledwr. Os felly, bydd Ofcom yn egluro hynny yn ei Ddyfarniad a bydd y "Gweithdrefnau ar gyfer ystyried sancsiynau statudol mewn achosion o dorri amodau trwyddedau darlledu" wedyn yn berthnasol. Mae'r rhain ar gael ar wefan Ofcom yn <http://stakeholders.ofcom.org.uk/broadcasting/guidance/complaints-sanctions/procedures-statutory-sanctions/>